



הנדון:

היילכו שניים יחדיו (לבחירות), בלתי אם נועדו?

בי 4 עניינים

הם יאמרו: הקרב הוא בין המערך והליכוד. לא חשוב כלל אם שימנעו פרס הוא רציני, אם באמת יש תהליך שלום או רק אוסף תחבולות. חשוב לעשות את הצעד הראשון לקראת השלום. ועוד יותר חשוב: לקבוע אחת ולתמיד שיש בעם רוב גדול וציב למען השלום. נגד ארץ-ישראל הש"למה.

איתו הדבר בדיוק ייאמר גם בצד השני. אל תבזו את הקולות על מאיר כהנא (אם בכלל יניחו לו להופיע) או התחיה. אלה יכולים רק לצעוק. ואילו הליכוד נלחם בפועל על ארץ-ישראל השלמה.

■ ■ ■

ב בירות העולם עוקבות אחרי המאבק הזה. לא כצופות. אלא כמשתתפות.

מעולם לא התערבו מדינות העולם במערכת בחירות ישראלית כמו שיעשו הפעם. אולי יש בזה מעין מחמאה לדמוקרטיה הישראלית.

בוושינגטון אין השאלה: האם אנחנו רוצים בוועידה בינלאומית או לא? השאלה היא: האם אנחנו רוצים בשימנעו פרס או לא? מי שרוצה בפרס, ולא בשמיר, ימציא מתחת לאדמה נימוקים בעד הוועידה, גם אם אין לה שום סיכוי להתקיים על פי תנאיו של פרס. זה לא חשוב. חשוב שפרס ינצח.

גם במוסקווה זהו שיקול. מוסקווה רוצה בוועידה בינלאומית, בגלל סיבות השמורות עימה. לכן מוכנה מוסקווה לעזור לפרס. זהו גם האינטרס המשותף של פאריס ולונדון, קאהיר ועמאן, רבאט ודמשק. וגם של יאסר ערפאת, המיטיב להבין את מצבו של פרס. (דיברנו על כך לא פעם).

האם העולם אוהב את פרס? לא דווקא. האם הוא מעריך אותו? אולי כן. אולי לא. אבל לפרס יש יתרון אחד כביר: העולם פוחד מפני הליכוד. הוא פוחד מפני הליכוד של שמיר, והוא פוחד שיבעתיים מפני הליכוד של אריאל שרון. לכן ילבש הרעיון של ועידה בינלאומית עור וגידים, גם אם אינו אלא אגדה. יתכן שכל אחד מתכוון למשהו אחר כאשר הוא מדבר על הוועידה. יתכן שמדברים על תריסר ועידות שונות, שאין דבר משותף ביניהן מלבד השם. זה לא חשוב. מפני שממילא לא תתכנס שום ועידה לפני הבחירות. ואחרי הבחירות — אלוהים גדול.

■ ■ ■

מ ול חזית ארירה זו ויכל גם הליכוד לגייס חזית ארירה — לא בפאריס ולונדון, אלא באשדוד ובקריית-שמונה, שהן קרובות יותר.

הליכוד יפנה אל הרבדים הרגישים ביותר, אל התחושות הבסיסיות של ההמונים. הוא ידבר על אלוהים ועל אברהם אבינו, על תותחים בקל-קילה וקאטיושות בתל-אביב, על מחבלים ומרצחים ונאצים ושואה 2.

זאת תהיה רמות הבחירות.

■ ■ ■

מ י ינצח?

רק טיפס ינסה להינבא על כך, כמה חודשים לפני הבחירות. דבר אחד ברור: כל הסקרים הערכים עתה שווים כקליפת השום. בין הרגע הזה ובין יום הבחירות יתחוללו דברים רבים, שיטנו לגמרי את הנוף הפסיכולוגי.

השאלה היא — האם יש סיכוי כי במערכת הבחירות יישנו המוני בוחרים את דעתם הבסיסית, ויעברו ממחנה ארץ-ישראל השלמה למחנה שלום-תמורת-שטחים, או להיפך? גם על כך קשה להינבא ברגע זה. אך הייתי מסתכן ואומר: אין לזה סבירות גבוהה מאוד. אין אנשים משנים את דעותיהם הבסיסיות בלהט ובלהטות של מערכת בחירות.

אך אפשר גם להציג את השאלה אחרת. האם הנוחרים הצביעו בעבר כפי שהצביעו בגלל יחסם לשאלה של שלום-אירשטחים? או שמא הצביעו בעד אלף ואחת סיבות אחרות וגם טפלות, כגון רגש ותדמית, אינטרס כלכלי ונאמנות מסורתית, נוסטלגיה ומצברות?

והאם זה עשוי להשתנות הפעם, כאשר השאלה העומדת לדיון ולהכרעה היא פשוטה וחד-משמעית: ארץ-ישראל-השלמה או שלום?

■ ■ ■

ן מה יהיה אם לא תחול שום הכרעה? אם שני הצדדים יתעו ררו למחלתי-היום בשדה הקרב, וייווכחו לדעת שנגזר עליהם שוב לחיות ביחד?

אין בעיות. שימנעו פרס ויצחק שמיר ייפגשו שוב באותו חדר, בארבע עיניים, ויקרצו זה לזה.

„טוב שימנעו“, יגיד יצחק שמיר, „ניסינו. או אנחנו צריכים שוב להסתדר בינינו.“

„אין בעיות“, יגיד שימנעו פרס, „העיקר ששינוי התבססנו שוב.“

„או בקשר עם הוועידה הבינלאומית הזאת שלך...“ יפתח שמיר...

ל כן תישמע מחר הקריאה במערכות במערך: „מי לשלום, אליי“

ומנגד תפרוץ מאלף גרונות הקריאה: „מי לארץ-ישראל, אליי“ הדגלים יתנופפו ברוח, השופרות ירעו, האבירים יכסו את פניהם במסיכות-הכרול, ושני הצדדים הגדולים ידהרו זה לקראת זה כשדה-הקרב של הבחירות.

ואכן, נראה כי אין קריאות טובות יותר לשני הצדדים.

הרעיון של ארץ-ישראל השלמה הוא רסיה-מצית של הליכוד. כל מי שגרל בליכוד, כל מי שחונך בו, חדר הכרה כי שלמות הארץ היא קודש-קודשים. שום דבר לא יחריד אותו יותר מאשר הרעיון של ועידה בינלאומית, מין ועידת-מינכן חדשה, שבה יופיע



שמיר ופרס: עדיין יד ביד

שימנעו צ'מברליין, כשיבירו המיטריה הבינלאומית, וימכור את אדמת-המולדת לאויבי הנאצי החדש, הזומם להשמירנו. ואילו רעיון השלום יחשל ויחשגל את מיפלת-העבודה. שום דבר אינו קרוב יותר לליבה מאשר שלום בלי כאב, שלום בלי מחיר, שלום רה-לוקס, בלי המחבלים, בלי אשף, שבו לא נצטרך לוותר על שום דבר מלבד כאב-ראש ושטחים המאוכלסים בצפיפות.

על הגבול הזה יפגשו שני הצבאות.

שם יחפשו את ההכרעה.

■ ■ ■

מ הי ההכרעה?

בתנאים של ישראל, הכרעה פירושה שכמה מנדטים — חמישה עד שמונה — יעברו מן הליכוד אל המערך, או מן המערך לליכוד.

צריך להיות ברור: לא ממפ"ם למיפלת-העבודה, לא מר"ץ למיפלת-העבודה. זה לא יביא להכרעה. אלא מהליכוד למיפלת-העבודה.

ובצד השני: לא מהתחיה לליכוד, אלא מיפלת-העבודה לליכוד.

אם זה לא יקרה, לא יחול שום שינוי. למחרת הבחירות יצטרכו שימנעו פרס ויצחק שמיר לשבת שוב ביחד, כאילו לא קרה כלום, ולהקים ממשלת-רוטציה חדשה.

■ ■ ■

א ין פירוש הדבר ששתי המיפלגות הגדולות יבחנו בקור לות גרוריהן. להיפך. הן משתוקקות מאוד לקולות אלה. בתקופה של ממשלת-האחדות יש דליפה מהמיפלגות הגדולות לגרורותיהן. יש דליפה מיפלת-העבודה לר"ץ, ועוד יותר מהליכוד לתחיה. זה מפריע לגדולות, כי הכוח המקובץ שלהן מעניק להן עצמה.

אולם בבחירות 87 עשוי התהליך להתהפך. עשוי יה להיווצר נהירה חזרה מהמיפלגות הקטנות אל מיפלת-האם.

בכל הבחירות הקודמות קרא יוסי שריד: אל תבזו את קולותיכם על ר"ץ ושל"י. רק המפלגה הגדולה יכולה לנהל את המאבק ולהצליח.

עכשיו תישמע אותה הקריאה מפי יורשיו של שריד במיפלת-העבודה. נגד שריד עצמו.

הם נפגשו בארבע עיניים.

„יצחק“, אמר שימנעו פרס, „יש לי בעיה.“ „לך יש בעיות“, התמרמר יצחק שמיר. „לך יש בעיות“ מכיוון ששניהם פוליטיקאים ותיקים ומשופשפים. לא היה להם צורך לפרט את טיב הבעיות, איש באוזני רעהו.

שימנעו פרס עלול לאבד את הבכורה שלו במיפלת-העבודה. קמים עליו מתחרים שונים. בעיקר יצחק רבין, שלא נואש מחתירתו הבלתי-נילית מתחת לחתרן הבלתי-נלאה.

פרס אינו אלא שר-החץ, ואילו רבין הוא שר-הביטחון, בעל עמדת-מפתח. ככל שחולף הזמן, יתחזק מעמדו של רבין ויחלש מעמדו של פרס.

ליצחק שמיר יש בעיות דומות להפליא. הוא מבוגר כ-10 שנים מכל האחרים. אריאל שרון ודוד לוי נושפים בעורפו. בעוד שנה שנתיים, יהיה לו קשה מאוד להחזיק במעמדו כראש-המיפלגה וכמזעמרה לראשות-הממשלה.

פרשת השב"כ הזיקה לשניהם. פרשת פולארד עלולה לפגוע קשה בשניהם.

„אז מה אתה חושב, יצחק?“ שאל פרס.

„אני חושב מה שאתה חושב“, אמר שמיר.

לא היה צורך לפרט.

„מתי?“ שאל שמיר.

„כמה שיותר מהר“, אמר פרס.

„חצי שנה?“ הציע שמיר.

„אפילו פחות“, אמר פרס.

„על מה?“ שאל שמיר.

„משהו שיהיה טוב גם לך וגם לי“, אמר פרס. „השלום“.

„ארץ-ישראל השלמה“, אמר שמיר.

„טוב, אז שיהיה בהצלחה“, אמר פרס.

„גם לך“, אמר שמיר.

וכך קם הדבר.

■ ■ ■

ל א שתלתי מיקרופון באותו חדר, ולא הוספתי לפגישת עין חמישית.

אז איך אני יודע?

אני יודע, מפני שכך אומר ההגיון הפוליטי. ובסוף ליטיקה, ההגיון הפוליטי הוא הקובע.

כדי להבין את המהלכים הגלובליים, המתנהלים כרגע בי מוסקווה ובוושינגטון, בעמאן ובאלג'יר, בדמשק ובפקין, בקאהיר ובפאריס, יש להבין תחילה את אשר נאמר (או לא נאמר) באותו חדר קטן, בארבע עיניים.

כי זוהי העובדה הקובעת:

פרס ושמיר מעוניינים שניהם בבחירות מוקדמות.

לאחר, במעט מיד, איש-איש בשל מצבו בתוך המיפלגה שלו.

בחירות מיד יבטיחו שכל אחד משניהם יעמוד כראש מיפלת. אם ינצח בבחירות, יהיה מעמדו מוטטח לעוד כמה שנים. ובמיקרה של פרס, אולי לתקופה ארוכה עוד יותר, עד כדי חיסול התחרות של רבין לצמיתות. ומעבר לרבין יש במיפלגה חלל ריק. אין שום מועמד לראשות-הממשלה, הנראה אף באופק, אלא אם כן יחליט עזר וייצמן להיות רציני ולהקים מחנה קבוע משלו.

לכן: בבחירות 87.

■ ■ ■

ב חירות על מה?

גם בעניין זה קיים בין השניים אינטרס משותף. לשניהם יש עניין שהבחירות ייערכו על הגבול שבין תהליך השלום וארץ-ישראל-השלמה.

לפי הוגה-הדעות הצבאי, קארל פון קלאוזנבץ, לא יתכן במלחמה מצב שבו מהלך מסוים טוב לשני הצדדים. הרי זה מטבע המלחמה: מה שטוב לצד האחד, מוכרח להיות רע לצד השני.

משמע: אם צד אחד בוחר במקום מסוים — נגיד ווטרלו או אוסטרליץ — כששדה-הקרב המכריע, הרי בחירה זו היא לרעת הצד השני.

אולם זה רק להלכה. למעשה קורה לא-פעם במלחמה שכל אחד משני המצביאים היריבים סבור כי שדה-הקרב מסוים טוב לו. ברור כי אחד מהם טועה — אבל זה יתברר רק בדיעבד.

בחירות הן כמו מלחמה. לכאורה, לא יתכן כי נושא מסוים טוב לשני הצדדים. אם הוא טוב לצד אחד, הוא ינצח — והשני יפסיד.

אבל יתכן מאוד שכל אחד משני הצדדים מאמין כי אותו הנושא טוב לו. ברור כי אחד מן השניים טועה. אבל זה יתברר רק למחרת יום-הבחירות.

ברגע זה נרמזה גם לפרס ולמיפלת-העבודה, וגם לשמיר ולליכוד, כי הנושא של שלום-מול-ארץ טוב להם.

■ ■ ■